

Єрмак Яким Максимович
yermakidea@gmail.com

Науковий керівник:
Москаленко О. В., к. психол. н., ст. викл.
ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ НАДІЙНОСТІ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Сфера публічного управління, як і будь-яка інша сфера, яка має відношення до взаємодії з людьми, в своєму успіху та ефективності прямо пов'язана з надійністю та компетентністю працівників (фахівців). Велику роль в здібності коректно і відповідально виконувати свої робочі зобов'язання має психологічний стан та рівень стресу персоналу. З пандемією COVID-19 зазначені фактори роботи зазнали впливу, з'явилося більше умов та обставин, які безпосередньо впливають на «робочий стан» фахівців.

Американська Асоціація Психологів в 2019-2020 роках дослідили, що загальний рівень стресу у населення США, під час пандемії зріс. Для цього було опитано 3617 громадян Сполучених Штатів Америки. Окрім загального рівня стресу було також досліджено фактори, що впливають на нього. Результати опитування показали, що джерелами стресу найчастіше виступають [2]:

- Захворювання члена родини на коронавірус – 74%
- Реакція влади на коронавірус – 74%
- Адаптація до нових процедур поведінки себе під час коронавірусу – 74%
- Захворювання на коронавірус – 73%

Дослідження відображають, що реакція влади на наслідки коронавірусу відіграє важливу роль у тому, як громадяни сприймають новини про пандемію. Це в свою чергу впливає також і на репутацію державних службовців, а також їх сприйняття у суспільстві. Як наслідок, публічні управлінці всіх сфер, а особливо медичних та правоохоронних відчують додатковий «суспільний тиск», що відображається на їх здатності врівноважено та відповідально виконувати свої обов'язки.

Поряд із цим кількість завдань, які випадають на працівників державних та приватних компаній і установ під час пандемії коронавірусу (COVID-19) –

збільшилось. Для прикладу: Департамент комунікації МВС України 29-го вересня 2021 року повідомив, що поліцейські будуть перевіряти не тільки виконання «COVID обмежень», але й наявності COVID-сертифікатів [3]. З ростом навантаження на співробітників Національної Поліції України, збільшилось і кількість завдань покладених на органи, що займаються аудитом Національної Поліції. Міністерство та комітет цифрової трансформації після початку пандемії коронавірусу (COVID-19) теж деформували свій вектор, що призвело до того, що вже 30-го вересня була надана можливість користувачам додатку «Дія», які отримало вакцинацію різними вакцинами генерувати COVID-сертифікати [5]. У певних користувачів додатку виникли проблеми з генеруванням сертифікатів, що вплинуло на «оцінку роботи» міністерства з боку громадян. Такі прецеденти впливають на психологічний стан працівників виконавчих органів влади, а особливо на представників управлінських посад, які несуть відповідальність за фінальний результат діяльності в непростих умовах під час пандемії.

Згідно з соціологічними дослідженнями Центра Разумкова за жовтень 2021 року, громадяни України оцінюють діяльність «влади» у питанні вирішення проблеми захисту населення від COVID-19. На питання: «На Вашу думку, чи має змогу влада України захистити населення країни від розповсюдження COVID-19?», опитані громадяни України відповіли так [4]:

- Так, має змогу протидіяти пандемії COVID-19 повною мірою – 14,7%
- Можливості влади протидіяти пандемії COVID-19 є обмеженими – 31,7%
- Ні, влада не спроможна протидіяти загрозам пандемії – 42,4%
- Важко відповісти – 11,2%

Ці дані засвідчують, що більше ніж половина громадян України, вважають представників органів влади не спроможними чи обмежено спроможними вирішувати проблеми, які виникають в сфері захисту населення від розповсюдженні COVID-19. Це додає більшого тиску на публічних управлінців, а також ставить під питання їх репутацію та компетентність.

Варто також зазначити, що високий рівень стресу у сфері публічного управління був і до пандемії COVID-19. Так, в березні 2009 року Європейський фонд поліпшення умов життя і праці (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions) опублікувало статтю з назвою «Високий рівень стресу у роботі в сфері публічного управління» (High levels of stress in public administration work), де був зроблений висновок: «Робота в публічному управлінні, схоже, пов'язана з високим рівнем стресу, згідно з результатами опитування, проведеного в рамках фінансованого Європейським союзом, проекту покращення управління людськими ресурсами в цій галузі. Основним

фактором стресу, на який вказали більше половини респондентів, був низький рівень оплати праці. Інші стресові фактори, пов'язані з роботою, включали високе навантаження, занадто багато різноманітних завдань, тимчасовий тиск і низький рівень автономності». Окрім того, Надія Даскалова (авторка публікації) зауважила, що: «Незважаючи на уявлення респондентів про високий рівень стресу на роботі, більшість із них виявилися загалом задоволеними умовами роботи. Відносини з членами команди, робочий час, зміст роботи, репутація організації та робоча атмосфера отримали найвищі оцінки задоволеності, причому 80% або більше співробітників вказали, що вони повністю або цілком задоволені цими аспектами. І навпаки, працівники були досить незадоволені або зовсім незадоволені рівнем оплати праці (75,7% респондентів), оцінкою роботи (36,5%) та навчальною діяльністю (33,1%)» [1].

Виходячи з того, що поява пандемії COVID не тільки не вирішила жодне з питань, які бентежили працівників державного/публічного сектору, а й додала нових, згаданих нами раніше, ми можемо зробити висновок, що психологічний стан та тиск на сектор публічного управління зріс, що впливає на професійну надійність управлінців загалом. Вирішенням цієї ситуації є спеціальні тренінги та програми, які спрямовані на діалог з публічними управлінцями, щодо проблем які їх турбують в психологічному стані, і знайти шляхи їх вирішення, також багатовекторний аналіз всіх факторів які впливають на рівень стресу працівників державного/публічного сектору. Після цього варто зробити певні висновки, і провести певні зміни в сфері: оплати праці, видів занять, які виконують управлінці, а також систему оцінювання роботи. Ігнорування описаних проблем може призвести до того, що велика кількість державних службовців можуть покинути місце своєї роботи на користь приватних установ, які в даному контексті не несуть жодної відповідальності за перебіг пандемії COVID в Україні, а також мають нижчий рівень стресу на роботі.

Список використаних джерел:

1. High levels of stress in public administration work / авт. Nadezhda Daskalova. - Дублін, 15 Березень 2009 р. URL: <https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2009/high-levels-of-stress-in-public-administration-work#:~:text=Working%20in%20public%20administration%20appears%20to%20be%20associated,survey%20respondents%20was%20the%20low%20level%20of%20re%20muneration.>

2. Stress in the Time of COVID-19 / авт. American Psychological Association. - Вашингтон, Травень 2020 р. URL: <https://www.apa.org/news/press/releases/stress/2020/stress-in-america-covid.pdf>

3. Поліція перевірятиме COVID-сертифікати по QR-коду, уже розроблено необхідне програмне забезпечення / авт. Департамент комунікації МВС України. - Київ, 29 Вересень 2021 р. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/press-center/news/policiya-pereviryatime-covid-sertifikati-po-qr-kodu-uze-rozroblene-neobxidne-programne-zabezpecennya>

4. Ставлення громадян України до питань пов'язаних з пандемією коронавірусу COVID-19 (жовтень 2021р.) / авт. Разумков Центр. - Київ, 3 Листопад 2021 р. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/stavlennia-gromadian-ukrainy-do-pytan-poviazanykh-z-pandemiieiu-koronavirusu-covid19>

5. Українці, які отримали різні вакцини, можуть згенерувати COVID-сертифікат у Дії / авт. Прес-офіс Міністерства цифрової трансформації України. - Київ, 30 Вересень 2021 р. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/ukraintsi-yaki-otrimali-rizni-vaktsini-mozhut-zgeneruvati-covid-sertifikat-u-dii>